

Bruxelles, 7. ožujka 2025.
(OR. en)

6463/25

SOC 91
EMPL 63
EDUC 49
MI 121
COMPET 124
JAI 285
GENDER 23

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 6. ožujka 2025.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2025) 90 final

Predmet: KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU,
EUROPSKOM VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I
SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA
Unija vještina

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 90 final.

Priloženo: COM(2025) 90 final

Bruxelles, 5.3.2025.
COM(2025) 90 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I
ODBORU REGIJA**

Unija vještina

Unija vještina

Konkurentna prednost Europe njezini su građani. Ljudski kapital važan je za blagostanje, gospodarsku otpornost i jedinstveno socijalno tržišno gospodarstvo EU-a. Važno je povećati rast produktivnosti, učiniti industrije konkurentnijima i inovativnijima, privući daljnja ulaganja te stvoriti dinamično jedinstveno tržište i veću gospodarsku sigurnost. Vrlo je isplativo staviti čovjeka na prvo mjesto i ulagati u vještine. S obzirom na globalno natjecanje za talente i smanjenje radno sposobnog stanovništva EU-a, konkurentnost Europe ovisi o vještinama usmjerenima na budućnost, koje doprinose ekonomskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji. Ljudski kapital važan je i za povećanje pripravnosti i sigurnosti u trenutačnoj geopolitičkoj situaciji.

Kako bi bio konkurentan i spreman za budućnost, EU treba podupirati i razvijati vještine i kompetencije građana koje su potrebne za uspjeh u učenju, radu i životu, kako je istaknuto u Kompasu konkurentnosti za EU¹. Europsko socijalno tržišno gospodarstvo, snažno ukorijenjeno u obrazovanju, istraživanju, inovacijama i demokraciji, može biti čvrst temelj za to.

1. Problem: potreba za brojnijim i boljim vještinama

Cilj je Unije vještina² poduprijeti razvoj kvalitetnih, uključivih i prilagodljivih sustava obrazovanja, osposobljavanja i vještina za povećanje konkurentnosti EU-a. U tom je kontekstu poboljšanje informacija o vještinama na razini EU-a važno za djelotvorne i ciljne politike.

Manjak vještina, spora transformacija sustava i fragmentirano i neučinkovito upravljanje otežavaju konkurentnost EU-a, kako je istaknuto u izvješćima Draghija³, Lette⁴ i Niinistöa⁵. To su prepreke produktivnosti i inovacijama, koje ujedno usporavaju dekarbonizaciju i digitalizaciju.

1.1. Manjak vještina

Europa ne osigurava dovoljno kvalificiranih osoba sa završenim visokim obrazovanjem ili strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem niti omogućuje dovoljnom broju ljudi da se usavršavaju ili prekvalificiraju tijekom radnog vijeka. Osim toga, u globalnom natjecanju ima poteškoća s privlačenjem talenata. Manjak vještina često je veći u slabije razvijenim, udaljenim i najudaljenijim regijama. Osobe s invaliditetom ili osobe migrantskog podrijetla nailaze na dodatne prepreke pri razvoju vještina, zbog čega potencijal radne snage EU-a ostaje neiskorišten.

---

¹ [Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Kompas konkurentnosti za EU, COM\(2025\) 30 final.](#)

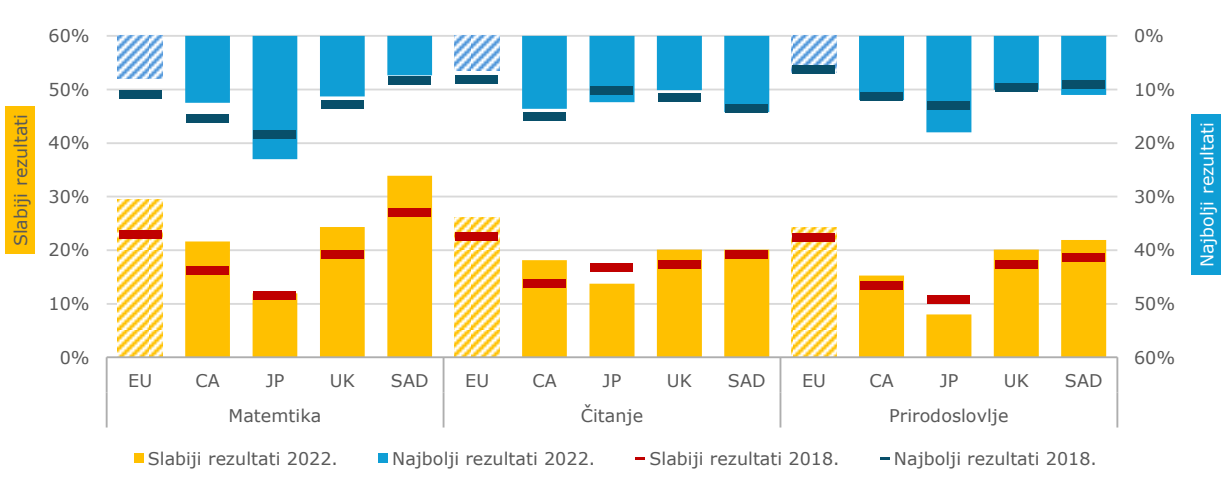
² Vještine bi trebalo tumačiti u širem smislu u cijeloj komunikaciji. One obuhvaćaju vještine, znanja i kompetencije za život i uvelike nadilaze vještine potrebne za tržište rada.

³ *The future of European Competitiveness* (Budućnost europske konkurentnosti), izvješće Marija Draghija.

⁴ *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity, Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Više od tržišta: brzina, sigurnost, solidarnost, osnaživanje jedinstvenog tržišta za održivu budućnost i blagostanje svih građana EU-a), izvješće Enrica Lette.

⁵ *Safer Together: Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness* (Sigurniji zajedno: jačanje civilne i vojne pripravnosti i spremnosti Europe), izvješće Saulija Niinistöa, bivšeg predsjednika Republike Finske, u svojstvu posebnog savjetnika predsjednice Europske komisije.

U općem obrazovanju: Europa zaostaje u osnovnim vještinama. Nedavni podaci PISA-e pokazuju da se silazni trend rezultata u matematici, čitanju i prirodoslovlju kod petnaestogodišnjaka nastavlja⁶. Slično tome, gotovo polovina mladih u Europi nema osnovne digitalne vještine.

Izvor: Europska komisija 2024.: <https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/d9d9adad-c71b-11ee-95d9-01aa75ed71a1>

U strukovnom obrazovanju i osposobljavanju: strukovno obrazovanje i osposobljavanje tradicionalno je put prema visokokvalitetnom radu i isplativoj karijeri u srednjekvalificiranim zanimanjima. Postoji velika potražnja za strukovnim kvalifikacijama, posebno tamo gdje i dalje postoji izražen manjak radne snage⁷. Zelene vještine mogu se ubrojiti u brojne prijeko potrebne vještine koje se stječu u okviru strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. To je važno za uspješnu zelenu tranziciju i kružno gospodarstvo. Općenito, dvije trećine najraširenijih deficitarnih zanimanja u EU-u čine obrtnička zanimanja za koja je obično potrebno strukovno obrazovanje i osposobljavanje⁸. Manjak radne snage u tim područjima i drugim važnim sektorima, kao što su poljoprivreda i ribarstvo, mogao bi se čak i pogoršati jer je udio mladih radnika (mlađih od 30 godina) u tim zanimanjima nizak, zbog čega je potreba za generacijskom obnovom još izraženija.

U visokom obrazovanju: više od polovine novih radnih mjesta do 2035. odnose se na visokokvalificirana zanimanja. Međutim, Europa ne obrazuje dovoljno visokokvalificiranih talenata. Trebala bi ulagati u visoko obrazovanje i podupirati udruživanje resursa kako bi se povećao pristup inovacijama, najsuvremenijem znanju i vještinama visoke razine, među ostalim putem zajedničkih studijskih programa u okviru saveza visokih učilišta, kao što su savezi europskih sveučilišta.

U području obrazovanja odraslih: usavršavanje i prekvalifikacija bit će važni tijekom cijelog života i karijere. Međutim, svaka peta odrasla osoba ima poteškoća s čitanjem i pisanjem⁹, a manje

⁶ U izvješću PISA-e za 2022. navode se sve lošiji obrazovni rezultati i veća nejednakost

⁷ EURES Report on labour shortages and surpluses 2023 (Izvješće EURES-a o manjku i višku radne snage za 2023.): <https://www.ela.europa.eu/en/publications/labour-shortages-and-surpluses-europe-2023>

⁸ Sve veći manjak vještina problem je koji treba riješiti i radi očuvanja kulturne baštine.

⁹ Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?, istraživanje o vještinama odraslih 2023., OECD: https://www.oecd.org/en/publications/do-adults-have-the-skills-they-need-to-thrive-in-a-changing-world_b263dc5d-en.html

od 40 % odraslog stanovništva obrazuje se ili osposobljava¹⁰, što je znatno ispod cilja od 60 % utvrđenog za 2030. Taj je udio znatno niži među niskokvalificiranim odraslima (18,4 %). Gotovo polovina odraslih nema osnovne digitalne vještine, a one se traže za više od 90 % radnih mjesta¹¹. Nedostatak vremena, financija, motivacije i obveze skrbi o drugima neke su od prepreka koje odraslima onemogućuju sudjelovanje u daljnjem obrazovanju.

Razlike na temelju spola: Iako općenito više mladih žena nego muškaraca završava visoko obrazovanje, gotovo dvostruko više muškaraca nego žena odlučuje se za znanstvene, tehnološke, inženjerske i matematičke smjerove (STEM), i u visokom i u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. To znatno utječe na spolnu segregaciju na tržištu rada i ograničava inovacijski potencijal EU-a.

Manjak financijskih i poduzetničkih kompetencija: Europljani nemaju potrebne financijske ni poduzetničke kompetencije za veća ulaganja i osnivanje i razvoj uspješnih *start-up* poduzeća. Time se znatno ograničava potencijal EU-a za inovacije i rast.

Globalno natjecanje za talente: EU je manje privlačan talentiranim državljanima trećih zemalja od drugih članica OECD-a kao što su Kanada, SAD i Australija¹². Osim toga, neki od vrhunskih talenata EU-a u prekomorskim zemljama pronalaze bolje prilike za osnivanje *start-up* poduzeća ili razvoj akademske karijere.

Izraženi manjak vještina i rizik od manjka radne snage u sektorima koji prolaze kroz brzu tranziciju i za vrijeme kriza: u slučaju katastrofe i krize Europa bi se suočila s manjkom vještina i potencijalnim nedostatkom radne snage u važnim sektorima. Potrebno je dodatno planirati potrebe za radnom snagom, osposobljavanje radne snage u novim segmentima i veći priljev kvalificirane radne snage.

1.2. Razlika u brzini transformacije

Sustavi obrazovanja i osposobljavanja u Europi zaostaju u brzim tehnološkim transformacijama i promjenjivim vještinama potrebnima za napredak u dekarbonizaciji gospodarstva¹³ i smanjenje ovisnosti u strateškim sektorima.

Europa se suočava sa sve većim poteškoćama u zadovoljavanju potražnje za kvalificiranim osobljem u područjima STEM-a, posebno u strateškim sektorima kao što su čiste i kružne tehnologije, digitalne tehnologije, zrakoplovna i svemirska industrija te obrambena industrija, ali i u tradicionalnim sektorima koji se sve više oslanjaju na digitalne alate za koje su potrebne vještine u području STEM-a. Iako obrazujemo visokokvalificirane stručnjake, nedovoljno ih je za nadilaženje tih nedostataka. Gotovo četiri od pet MSP-ova u EU-u teško pronalazi radnike s potrebnim vještinama, a to posebno utječe na *start-up* i *scale-up* poduzeća, osobito u revolucionarnim tehnologijama kao što su umjetna inteligencija, poluvodiči i kvantno računalstvo.

---

¹⁰ Statistički podaci o obrazovanju odraslih, Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics

¹¹ U izvješću o stanju digitalnog desetljeća za 2024. ističe se da samo 55,6 % stanovništva EU-a posjeduje barem osnovne digitalne vještine (u usporedbi s ciljem od 80 %), a trenutačnim tempom broj stručnjaka za IKT dosegnut će samo 12 milijuna do 2030., što je znatno ispod cilja od 20 milijuna.

¹² *Talent attractiveness 2023*, OECD: <https://www.oecd.org/en/data/tools/talent-attractiveness-2023.html>

¹³ *Industrijskim akcijskim planom za europski automobilski sektor* nastoje se savladati zapreke povezane s inovacijama i vodećim položajem u budućim tehnologijama, prelasku na čistu energiju i dekarbonizaciji, te manjak vještina potrebnih za njihovo postizanje.

Manjak kvalificirane radne snage utječe na sve sektore, uključujući promet, hranu i energetiku, ograničava gospodarski rast i guši inovacije.

Postoji bliska veza između pogoršanja osnovnih vještina petnaestogodišnjaka i nedostatka specijaliziranih nastavnika u matematici i prirodoslovlju. Stoga je hitno potrebno privući učitelje, nastavnike i edukatore i pružati im bolju potporu kroz stalno stručno usavršavanje u tim važnim područjima. S obzirom da se potrebe i očekivanja mlađih generacija nužno mijenjaju, možda će biti potrebna i nova vizija obrazovanja i karijere kako bi se prilagodila promjenjivim okolnostima u svijetu rada i inovacija.

Jednako je važno svim generacijama u svim dijelovima Europe pružiti vještine potrebne za suočavanje s gorućim društvenim problemima, kao što su klimatske promjene, pritisci na demokratske institucije i prijetnje našoj unutarnjoj sigurnosti, uključujući kibernetičku sigurnost i hibridne prijetnje, a istodobno osigurati da mogu iskoristiti mogućnosti koje pruža zelena i digitalna tranzicija.

Naposljetku, Europa mora poboljšati prekogranično priznavanje kvalifikacija i kompetencija stečenih izvan formalnog obrazovanja kako bi se bolje iskoristile postojeće vještine. Mnogi pojedinci nailaze na poteškoće u priznavanju vještina pri preseljenju unutar EU-a ili pri dolasku iz trećih zemalja, što dovodi do nedovoljne iskorištenosti talenata.

1.3. Fragmentirano upravljanje i informacije o vještinama

Politike u području vještina usko su povezane s obrazovnom, radnom, gospodarskom i financijskom politikom i socijalnom uključenosti. Međutim, tim područjima često upravljaju različita ministarstva ili odjeli, i na nacionalnoj i na regionalnoj razini, a svi oni imaju svoje prioritete.

Nadalje, mnogi dionici bave se vještinama iz različitih perspektiva na nedovoljno koordiniran način: sustavi obrazovanja i osposobljavanja, industrija, javne službe za zapošljavanje, socijalni partneri, civilno društvo.

Ta fragmentacija otežava pametna ulaganja i sprečava odgovarajuće prikupljanje informacija o vještinama.

Nedostatak konsolidacije, predviđanja i djelotvorne suradnje među agencijama sa znanjem o vještinama otežava usklađivanje potražnje i ponude vještina u budućnosti, među ostalim kako bi se olakšale zakonite migracije.

Iako države članice ulažu veće napore u područje obrazovanja i vještina, problemi su previše veliki i hitni da bi se one same nosile s njima. Ako se djeluje na razini EU-a, može se ubrzati transformacija vještina i obrazovanja koja je Europi potrebna za rješavanje problema nedostatka vještina, usporenog i nedovoljnog donošenja odluka u tom području. Vrlo je važno zemlje kandidatkinje, potencijalne kandidatkinje i zemlje susjedstva uključiti u reforme i relevantne inicijative utvrđene u uniji vještina jer se i te zemlje suočavaju sa sličnim problemima.

Iz tri je razloga Europi potrebna radikalna promjena ambicija i djelovanja. Unija vještina je ambiciozna strategija za obrazovanje i stjecanje vještina u EU-u, koju podupire novi model suradnje za pronalazak odvažnih rješenja na temelju jasnog skupa ciljeva (odjeljak 2.), važnih mjera (odjeljak 3.), financijskih sredstava (odjeljak 4.) i djelotvornijeg upravljanja (odjeljak 5.).

2. Ciljevi unije vještina

U uniji vještina želi se osigurati da **svi u Europi**, bez obzira na to gdje se nalaze, **moгу izgraditi čvrste temelje vještina i sudjelovati u cjeloživotnom usavršavanju i prekvalifikaciji**, u skladu s europskim stupom socijalnih prava. Njezin je cilj poduprijeti europske sustave obrazovanja i osposobljavanja kako bi se svima, uključujući sve mlade, bez obzira na njihovo podrijetlo i mjesto boravka, pružile jednake mogućnosti za pristup obrazovanju, cjeloživotnom učenju, kvalitetnim radnim mjestima te snalaženje u tranzicijama i krizama. Snažniji obrazovni temelji i vještine podupiru i vrijednosti EU-a kao što su demokracija, ljudska prava, solidarnost, socijalna uključenost i raznolikost, a ljudima pomažu da postanu otporniji na pogrešne informacije i dezinformacije, radikalizaciju i novačenje u kriminal te ih osnažuju kako bi doprinijeli zelenijoj, pravednijoj i povezanijoj Europi.

Drugi je cilj poduprijeti **konkurentnost** i otpornost poduzeća, čime bi se poslodavcima, a posebno MSP-ovima, olakšao pronalazak osoba s vještinama koje su im potrebne za stvaranje održivog rasta i kvalitetnih radnih mjesta. To je i poziv poduzećima da ulažu u usavršavanje i prekvalifikaciju svojih radnika svih generacija kako bi se prilagodili izazovima i mogućnostima koje se stalno mijenjaju. Istodobno se ističe da su poduzećima, posebno MSP-ovima i *start-up/scale-up* poduzećima, potrebni odgovarajući poticaji i potpora kako bi ta ulaganja bila izvediva.

Naposljetku, u uniji vještina radit će se na tome da **vještine i kvalifikacije, bez obzira na to gdje su stečene u Europi, budu transparentne, pouzdane i priznate** na cijelom jedinstvenom tržištu. Time će se pojedincima omogućiti ostvarivanje prava na slobodu kretanja, a poslodavcima, posebno MSP-ovima, djelotvorno prekogranično zapošljavanje. To je i poziv državama članicama da rade na bržem priznavanju vještina i kvalifikacija stečenih izvan EU-a.

3. Glavna područja unije vještina

Navedene će ciljeve unija vještina ostvariti sljedećim mjerama:

- **razvoj vještina za kvalitetna radna mjesta i visoku kvalitetu života** putem snažnih obrazovnih temelja s uključivim pristupom cjeloživotnog učenja,
- **usavršavanje i prekvalifikacija** agilne radne snage, posebno osoba s nižim i srednjim vještinama, tako da se mogu nositi s digitalnom tranzicijom i prelaskom na čistu energiju,
- **cirkuliranje znanja i vještina** uz slobodno kretanje ljudi u cijelom EU-u čime će se ostvariti puni potencijal jedinstvenog tržišta,
- **privlačenje, razvoj i zadržavanje** talenata.

UNIJA VJEŠTINA

Unija vještina temeljit će se na mjerama koje su već poduzete u okviru **europskog prostora obrazovanja**¹⁴, **Programa vještina za Europu**¹⁵ i **europskog istraživačkog prostora**. Na temelju toga Komisija će surađivati s akterima u području obrazovanja i osposobljavanja, zapošljavanja i tržišta rada, socijalnim partnerima i drugim dionicima kako bi se obrazovanje i upravljanje vještinama integrirali u uniju vještina. Komisija u potpunosti prihvaća primarnu ulogu država članica u tom području, kako je utvrđeno u člancima 165. i 166. UFEU-a pa će pri provedbi tih mjera djelovati u okviru svojih nadležnosti.

A. Razvijanje vještina za život kroz čvrste obrazovne temelje

Naglo pogoršanje **osnovnih vještina** naših mladih, među ostalim digitalnih vještina, tempirana je bomba u našim obrazovnim sustavima i ugrožava konkurentnost Europe. U istraživanju PISA-e 2022. istaknuti su zabrinjavajući trendovi: 30 % petnaestogodišnjaka u EU-u nema osnovno znanje

¹⁴ Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja za razdoblje 2021. – 2030. [SL C 497, 10.12.2021.](#)

¹⁵ Program vještina za Europu: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/european-skills-agenda_en

iz matematike, dok oko 25 % ima poteškoće u čitanju i prirodoslovlju¹⁶. Oko 43 % osmaša nema osnove digitalne pismenosti, što potvrđuje silazni trend¹⁷.

Općenito, EU je na dobrom putu da ostvari svoj cilj smanjenja ranog napuštanja školovanja do 2030. na manje od 9 %. Međutim, vjerojatnije je da će dječaci, mladi s invaliditetom i učenici migrantskog podrijetla rano napustiti školovanje. Osim toga, EU se još više udaljava od cilja na razini EU-a da se do 2030. broj učenika koji postižu slabije obrazovne rezultate smanji ispod 15 % u odnosu na razdoblje prije 10 godina. **Socioekonomska situacija** i dalje je važan pokazatelj obrazovnih ishoda. Vjerojatnost da će učenici u nepovoljnom položaju imati znatno slabije rezultate u osnovnim vještinama u usporedbi s vršnjacima u povoljnijem položaju veća je 6,1 put¹⁸. **Razlike među spolovima** postoje u čitanju, a djevojčice su u svim zemljama EU-a u većoj mjeri među najuspješnijima, a dječaci istodobno imaju nešto slabije rezultate u prirodoslovlju. U **ruralnim područjima** mogu se uočiti nedostaci u usporedbi s urbanim područjima, posebno u pogledu čitanja¹⁹ i digitalnih vještina²⁰. Također, udio mladih sa sveučilišnom diplomom ondje je ograničen u usporedbi s urbanim područjima²¹.

Zbog toga je EU izložen riziku od daljnjeg zaostajanja u globalnoj tehnološkoj utrci, u kojoj umjetna inteligencija, automatizacija i potrebe u području kibernetičke sigurnosti mijenjaju industrije i društva. U području obrambenih, zrakoplovnih i svemirskih te fuzijskih tehnologija napredne vještine u području STEM-a važne su za smanjenje ovisnosti o dobavljačima izvan EU-a i razvoj sposobnosti sljedeće generacije. U razdoblju od 2015. do 2022. zabilježeno je ukupno smanjenje (-7 %) diplomanata doktorskih studija u području STEM-a, pri čemu se smanjio broj osoba s diplomom iz područja prirodnih znanosti, matematike i statistike (-13,1 %) i informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) (-25,5 %). Broj se povećao samo u inženjerstvu, proizvodnji i građevinarstvu (+ 9,4 %).

Nadalje, promicanjem pristupa STEAM, koji integrira prirodne znanosti, tehnologiju, inženjerstvo, umjetnost i matematiku uklanjanjem granica među disciplinama, potiče se kreativno razmišljanje. Poslodavci u velikoj mjeri traže te vještine²². Taj pristup unapređuje i digitalnu i financijsku pismenost jer studentima pruža vještine potrebne za razumijevanje funkcioniranja digitalnog i financijskog sustava.

Istodobno, postoji hitna potreba za uklanjanjem **razlika među spolovima** jer su žene i dalje nedovoljno zastupljene u mnogim područjima STEM-a, među ostalim u inženjerstvu i računalnoj znanosti, a muškarci u sektorima kao što su zdravstvo, socijalna skrb i prosvjeta.

Važno je da **prosvjeta** postane privlačnija, da se postigne ravnoteža spolova, riješi problem nedostatka učitelja i nastavnika, posebno u predmetima u području STEM-a, zadrže talenti i

---

¹⁶ [Usporedni izazov postizanja jednakosti i izvrsnosti u osnovnim vještinama u EU-u: komparativna analiza rezultata istraživanja PISA-e 2022. za EU](#)

¹⁷ [International Computer and Information Literacy Study \(ICILS\) in Europe \(Međunarodno istraživanje računalne i informacijske pismenosti \(ICILS\) u Europi\), 2023.](#)

¹⁸ [Pregled obrazovanja i osposobljavanja 2024.](#)

¹⁹ Za dodatne pojedinosti o školskom obrazovanju u ruralnim područjima vidjeti OECD (2021.), *Delivering quality education in rural communities*.

²⁰ Iako se posljednjih godina stanje poboljšalo, i dalje postoji razlika od 15 % (COM(2024) 450 final).

²¹ Eurostat (2022.).

²² Svjetski gospodarski forum, *Future of Jobs 2023 report*: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023>

osigura da prosvjetni radnici budu bolje pripremljeni za suočavanje sa slabijim obrazovnim rezultatima i tehnološkim promjenama. Na primjer, samo 40 % nastavnika i učitelja spremno je upotrebljavati digitalne tehnologije u poučavanju. Iako 68 % tinejdžera već upotrebljava umjetnu inteligenciju, obrazovni sustavi nemaju potrebne okvire za djelotvornu integraciju umjetne inteligencije u učenje²³.

Razvijanje vještina za život, uključujući medijsku i digitalnu pismenost, kritičko razmišljanje ili osnovnu kibernetičku sigurnost, važno je za opću **pripravnost** Europe na krize, među ostalim u pogledu demokratske otpornosti. U tom kontekstu učenicima su potrebne i dobre osnovne i napredne vještine, posebno u području STEM-a, ali i građansko znanje i kompetencije. Potrebno je poboljšati pripravnost na rizike u sustavima obrazovanja i osposobljavanja kako bi se osiguralo da EU i njegove države članice mogu u svakom trenutku djelovati i ispunjavati svoje važne društvene uloge.

Neformalno i informalno učenje, rad s mladima, kulturne inicijative, sudjelovanje u sportu i volontiranje također mogu ljudima pružiti vrijedne mogućnosti za razvoj znanja, vještina, stavova i ponašanja kako bi se razvijali i postali aktivni građani.

Glavni rezultati na razini EU-a i na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

★ Razviti čvrste temelje u obrazovanju i osposobljavanju

- Povećati potporu za osnovnu pismenost, matematiku, prirodoslovlje, digitalne vještine i građanstvo putem **akcijskog plana za osnovne vještine**. Zahvaljujući pilot-projektu **program potpore osnovnim vještinama** Komisija će, uz financijsku potporu EU-a, surađivati sa zainteresiranim državama članicama na uspostavi okvira za djelotvorne interventne mjere za djecu i mlade koji imaju poteškoća u stjecanju osnovnih vještina. **Europskom nagradom za inovativne škole** odat će se priznanje školama koje su iznimno inovativne u mijenjanju kurikulumu kako bi se učenike poučilo vještinama u području STEM-a i građanstva, među ostalim u suradnji s poduzećima i lokalnim tijelima. Komisija predlaže da se postojeći cilj u pogledu osnovnih vještina dopuni na sljedeći način: **do 2030.**
  - **udio slabijih rezultata u području pismenosti, matematike, prirodoslovlja i digitalnih vještina trebao bi biti manji od 15 %, a udio najboljih rezultata u području pismenosti, matematike i prirodoslovlja trebao bi iznositi najmanje 15 %**
- Na temelju preispitivanja Akcijskog plana za digitalno obrazovanje Komisija će predstaviti **plan za 2030. o budućnosti digitalnog obrazovanja i vještina** kako bi se promicao jednak pristup digitalnom obrazovanju za sve. Snažan EU-ov ekosustav digitalnog obrazovanja povećat će pripravnost za budućnost i uspostaviti dugoročna partnerstva s tehnologijom EdTech sa sjedištem u EU-u i neovisno razvijena europska rješenja. Inicijativom o **umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju** utvrdit će se okvir za pismenost u području umjetne inteligencije i poduprijeti integracija umjetne inteligencije u pružanje obrazovanja i osposobljavanja, čime će se odgovoriti na potrebu za sigurnosti na internetu i digitalnom dobrobiti, suzbijati dezinformacije i pogrešne informacije te istodobno promicati inovacije u obrazovanju. Okvir digitalnih kompetencija ažurirat će se do kraja 2025. kako bi se uzele u obzir nove tehnologije u nastajanju, uključujući umjetnu inteligenciju.
- Pružiti potporu u okviru **strateškog plana za obrazovanje u području STEM-a** kako bi se preokrenuo trend smanjenja uspješnosti u području STEM-a u školi i privuklo više učenika u

²³ [Zaklada Vodafone 2025. \(AI In European Schools\)](#)

programme i karijere u području STEM-a. Privlačenje većeg broja djevojčica i žena da upišu studij u području STEM-a, uključujući digitalne studije i karijere, glavni je cilj ovog plana. Osim toga, Komisija predlaže strateški cilj za upis u STEM: **do 2030.**,

- **udio učenika u inicijalnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) u području STEM-a trebao bi biti najmanje 45 %²⁴, od čega bi barem četvrtina trebale biti učenice²⁵.**
  - **udio studenata u području STEM-a na tercijarnoj razini trebao bi biti najmanje 32 %²⁶, od čega bi barem 40 % trebale biti žene²⁷.**
  - **udio studenata doktorskih studija u području IKT-a trebao bi biti najmanje 5 %²⁸, od čega bi barem trećina trebale biti žene.**
- Raditi na privlačnosti **nastavničkih i akademskih karijera** na sljedeće načine:
    - **program EU-a za nastavno osoblje**, kojim se državama članicama pomaže u rješavanju problema nedostatka kadra, poboljšanju radnih uvjeta nastavnika i mogućnosti za razvoj karijere.
    - **Europski okvir kompetencija za akademsko osoblje** u visokom obrazovanju kojim se dopunjuje postojeći Europski okvir kompetencija za istraživače (ResearchComp). Za ponovno vrednovanje pedagoških uloga u akademskoj zajednici potrebno je dodatno priznavanje inovativnog poučavanja, razvoj mogućnosti cjeloživotnog učenja i osposobljavanja s pomoću mikrokvalifikacija, stvaranje transnacionalnih mogućnosti obrazovanja i izgradnja suradnje s poslodavcima²⁹.

★ **Razviti privlačan i inovativan sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja**

Povećati privlačnost, kvalitetu i uključivost SOO-a europskom strategijom za strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Strategija će biti usmjerena na ulogu SOO-a u poticanju konkurentnosti i inovacija u EU-u, gospodarske, teritorijalne i socijalne kohezije i pomlađivanja radne snage rješavanjem problema manjka i neusklađenosti vještina, povećanjem privlačnosti, kvalitete i relevantnosti SOO-a na tržištu rada te podupiranjem mobilnosti i internacionalizacije. Strategija će se baviti i rodnim i drugim stereotipima u odabiru područja studija. Temeljit će se na koristima i rezultatima SOO-a na tržištu rada kako bi ono postalo jednako cijenjeno kao i visoko obrazovanje, među ostalim za žene.

★ **Stvaranje uključivog sustava visokog obrazovanja usmjerenog na budućnost**

- Predstaviti inicijativu za **povećanje dostupnosti visokog obrazovanja** većem broju učenika i dobnih skupina kako bi se zadovoljila sve veća potražnja za osobama sa završenim visokim obrazovanjem na tržištu rada (predviđa se da će taj trend naglo rasti na budućim radnim mjestima) te promicati usluge potpore za dobrobit studenata i pružiti im ciljanu potporu za

---

²⁴ Udio učenika u inicijalnom SOO-u u području STEM-a 2022. iznosio je 36,2 % (najnoviji dostupni podaci). Razina EU-a do 2030. temelji se na prosječnom godišnjem povećanju od oko 1,1 postotnog boda.

²⁵ Udio učenica upisanih u predmete iz područja STEM-a u inicijalnom SOO-u (od ukupnog broja upisa u području STEM-a) 2022. iznosio je 16,1 % (najnoviji dostupni podaci). Razina EU-a do 2030. temelji se na prosječnom godišnjem povećanju od oko 1,1 postotnog boda.

²⁶ Udio studenata u području STEM-a na tercijarnoj razini 2022. iznosio je 27,1 % (najnoviji dostupni podaci). Ciljna razina EU-a do 2030. temelji se na prosječnom godišnjem povećanju od oko 0,6 postotnih bodova.

²⁷ Udio žena u području STEM-a na tercijarnoj razini (od ukupnog broja upisa u području STEM-a) 2022. iznosio je 31,8 % (najnoviji dostupni podaci). Ciljna razina EU-a do 2030. temelji se na prosječnom godišnjem povećanju od oko 1 postotnog boda.

²⁸ Povećanje s 3,7 % u 2022.

²⁹ [Preporuka Vijeća od 25. studenog 2024. o privlačnim i održivim karijerama u visokom obrazovanju.](#)

uspjeh. Podupirat će visoka učilišta i njihovo osoblje u provedbi načela, smjernica i pokazatelja o širem pristupu i socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja, koji su doneseni 2024. u okviru bolonjskog procesa.

- o Poticati **poduzetničko obrazovanje** na svim razinama, putem specijaliziranih modula, među ostalim preko granica, na sveučilištima, u suradnji s njihovim inovacijskim ekosustavom. To polaznicima pomaže u izgradnji vještina i načina razmišljanja potrebnih za pokretanje poduzeća i otvaranje radnih mjesta.

Glavni rezultati

Akcijski plan za osnovne vještine [prvo tromjesečje 2025.]

Program potpore osnovnim vještinama (pilot-projekt) [2026.]

Plan za budućnost digitalnog obrazovanja i vještina do 2030. [četvrto tromjesečje 2025.]

Inicijativa za umjetnu inteligenciju u obrazovanju [2026.]

Strateški plan za obrazovanje u području STEM-a [prvo tromjesečje 2025.]

Program EU-a za nastavno osoblje [2026.]

Europski okvir kompetencija za akademsko osoblje [2026.]

Europska strategija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje [2026.]

Povećanje dostupnosti visokog obrazovanja [2027.]

Strategija međugeneracijske pravednosti [prvo tromjesečje 2026.]

B. Usavršavanje i prekvalifikacija kako bi se osigurale vještine usmjerene na budućnost

Tranzicija koja je u tijeku brža je i obuhvatnija nego ikad prije. Vještine su oduvijek bile jedna od europskih konkurentskih prednosti. Odgovarajući alati za fleksibilno i djelotvorno usavršavanje i prekvalifikaciju pomoći će europskim poduzećima i poslodavcima da budu konkurentni, olakšati prelazak s jednog radnog mjesta na drugo i osigurati da nitko ne bude zapostavljen.

Usavršavanje i prekvalifikacija zajednička su odgovornost. Javna tijela na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini imaju svoju ulogu, ali imaju je i poduzeća, socijalni partneri, pružatelji usluga obrazovanja i osposobljavanja, organizacije civilnog društva, lokalne zajednice i pojedinci.

Predviđanja budućih potreba na tržištu rada pojačavaju hitnost djelovanja kako bi se osigurale vještine koje su potrebne Europi. Komisija je već utvrdila da na razini EU-a manjka radne snage za 42 zanimanja. Najveći manjak zabilježen je u građevinskom sektoru, prometu i nekim zdravstvenim zanimanjima, kao što su medicinske sestre, liječnici specijalisti i

njegovatelj³⁰. Manjak će se vjerojatno povećavati s napretkom umjetne inteligencije, robotike, procesa koji se temelje na podacima i sektora potrebnih za prelazak na čistu energiju³¹.

Sudjelovanje u obrazovanju odraslih i dalje je nedovoljno jer samo 39,5 % odraslih godišnje sudjeluje u osposobljavanju³², što je znatno ispod glavnog cilja EU-a od 60 % do 2030. Niskokvalificirani odrasli, kojima je osposobljavanje najpotrebnije, još manje sudjeluju. Stope sudjelovanja u prosjeku su niže i u slabije razvijenim regijama i regijama u tranziciji. Žene i ranjive skupine kao što su osobe s invaliditetom nailaze na dodatne prepreke koje otežavaju njihovo sudjelovanje u osposobljavanju. U tom kontekstu u planu za prava žena promicat će se jednake mogućnosti i pristup usavršavanju i prekvalifikaciji.

Moramo motivirati starije građane koji su voljni nastaviti doprinositi tržištu rada. Nadalje, trebalo bi podupirati političke inicijative koje su korisne za više generacija. U višegeneracijskom radnom okruženju zadovoljavaju se različite potrebe, ulaže se u dvosmjerni prijenos znanja i vještina između mladih i starijih građana pa je u konačnici korisno za društvo u cjelini.

Velik dio usavršavanja pružaju poslodavci u obliku osposobljavanja na radnom mjestu. Osposobljavanje je 2020. nudilo 67,4 % poduzeća, ali sudjelovanje se znatno razlikuje među sektorima, industrijama i zemljama. Javne službe za zapošljavanje nedovoljno ispunjavaju potrebe odraslih za prekvalifikacijom za promjenjiva zanimanja ili sektore.

Nedostatak motivacije jedna je od glavnih prepreka niskokvalificiranim odraslima za pohađanje osposobljavanja³³. Negativna iskustva s učenjem u školi mogu imati „zastrašujući učinak”. Potrebni su alternativni pristupi koji uključuju širi skup aktera kako bi se odrasle potaknulo na sudjelovanje u aktivnostima učenja u pouzdanim ili novim okruženjima.

Socijalni dijalog na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini važan je za oblikovanje razvoja vještina putem kolektivnog pregovaranja, vođenja fondova za osposobljavanje i razvoj, usluga usmjeravanja i usklađivanja poslova s vještinama. To će se dodatno promicati.

Glavni rezultati javnog sektora na razini EU-a, nacionalnoj ili regionalnoj razini

★ Usavršavanje i prekvalifikacija odraslih

- **Nastaviti podupirati provedbu individualnih računa za učenje**³⁴ kako bi se svim pojedincima omogućilo usavršavanje i prekvalifikacija, bez obzira na njihov radni status. Individualni računi za učenje mogu pomoći osobama pogođenima tranzicijom da steknu vještine potrebne za prelazak na nova zanimanja. Mnoge države članice provode pilot-projekte, ali u narednim će godinama biti potrebna daljnja provedba, evaluacija i konsolidacija.

---

³⁰ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi baze talenata EU-a (COM(2023) 716).

³¹ Radna snaga u području energije morat će se povećati za 50 % do 2030. kako bi se uvele tehnologije za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te tehnologije za elektroenergetske mreže i energetska učinkovitost.

³² *VET Data insights: what is happening with vocational education and training and adult learning in the European Union* (Uvid u podatke o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju: što se događa sa strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem te obrazovanjem odraslih u Europskoj uniji), Cedefop: <https://www.cedefop.europa.eu/en/data-insights/what-happening-vocational-education-and-training-and-adult-learning-european-union>

³³ Nedostatak motivacije među odraslima bio je opetovani problem koji su sve države članice utvrdile tijekom Europske godine vještina.

³⁴ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje (2022/C 243/03).

- **Proširiti upotrebu mikrokvalifikacija** kao fleksibilnih rješenja za učenje, u skladu s europskim pristupom³⁵, kako bi se osiguralo da su pouzdane, razumljive, digitalne i usporedive u svim sektorima i zemljama. Za to će biti potrebno aktivno sudjelovanje svih vrsta pružatelja mikrokvalifikacija, posebno privatnih pružatelja osposobljavanja, uz ustanove za obrazovanje i osposobljavanje. Kad je to primjenjivo, mikrokvalifikacije bi trebale biti povezane s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima i Europskim kvalifikacijskim okvirom. Smjernice o instrumentima za osiguravanje kvalitete povećat će povjerenje u mikrokvalifikacije i njihovu primjenu u postupcima zapošljavanja. Cilj je i povećati broj zajedničkih mikrokvalifikacija koje izdaju centri strukovne izvrsnosti, savezi europskih sveučilišta i akademije EU-a za vještine te povećati njihovu komercijalnu upotrebu pri zapošljavanju i razvoju karijere, s posebnim naglaskom na strateškim sektorima.
- **Podupirati uzajamno učenje među državama članicama o inovativnim lokalnim prostorima za učenje** kako bi se odrasli s niskom razinom osnovnih vještina uključili i motivirali na usavršavanje kroz aktivnosti u okruženjima u kojima se osjećaju ugodno. Poticati države članice na suradnju s javnim službama za zapošljavanje i socijalnim službama kako bi se odraslima pomoglo da poboljšaju svoje osnovne vještine tako da se po potrebi mogu aktivirati. U tom bi se kontekstu mogli testirati međugeneracijski pristupi.
- Razviti i **uspostaviti pilot-projekt jamstvo za vještine** kako bi se radnicima u sektorima koji su u postupku restrukturiranja ili kojima prijeti nezaposlenost omogućio nastavak i razvoj profesionalnog puta u drugim sektorima i/ili poduzećima. Promicanjem usavršavanja i prekvalifikacije, u skladu s relevantnim nacionalnim, regionalnim i/ili sektorskim strategijama tranzicije, jamstvom za vještine podupirat će se njihovi izgledi za zapošljavanje i sigurnost radnih mjesta.
- Procijeniti, u okviru preispitivanja Uredbe o općem skupnom izuzeću³⁶, je li potrebno ažurirati **pravila o državnim potporama koja se primjenjuju na osposobljavanje** kako bi se pružili bolji poticaji industriji, uključujući socijalnu ekonomiju, za ulaganje u usavršavanje i prekvalifikaciju radnika radi pravedne tranzicije.
  - ★ **Iskorištavanje javno-privatnih partnerstava i promicanje suradnje u strateškim sektorima**
- **Ojačati i pojednostavniti pakt za vještine kako bi se** pružila potpora strateškim sektorima u njihovim programima usavršavanja i prekvalifikacije, među ostalim putem velikih partnerstava u skladu s Kompasom konkurentnosti, planom za čistu industriju i budućom strategijom za Uniju pripravnosti. Jačanjem velikih partnerstava poduprijet će se razvoj sektorskih rješenja³⁷. Ojačanim paktom nastoji se riješiti problem fragmentacije inicijativa i poboljšati veze među njima, kao što su akademije EU-a za vještine, Europski savez za naukovanje, centri strukovne izvrsnosti i savezi europskih sveučilišta. Poboľjšat će se međusektorske sinergije među

³⁵ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost (2022/C 243/02).

³⁶ Pročišćeni tekst: Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora, kako je izmijenjena <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:02014R0651-20230701>

³⁷ Velika partnerstva postoje u sljedećim sektorima: zrakoplovnoj i svemirskoj industriji i obrambenoj industriji, poljoprivredno-prehrambenoj, građevinskoj, kreativnoj i kulturnoj industriji, digitalnoj industriji, energetski intenzivnoj industriji, zdravstvu, elektronici, mobilnosti, prometu i automobilskoj industriji, ekosustavu „lokalna i socijalna ekonomija“, obnovljivoj energiji, maloprodaji, tekstilnim i turističkim ekosustavima.

članovima pakta, razmjena znanja i resursa duž lanca vrijednosti (npr. informacije o vještinama, profili zanimanja, kurikulumi, moduli osposobljavanja). Članovi pakta obvezali su se na usavršavanje 25 milijuna radnika do 2030. Komisija će pozvati članove pakta da barem udvostruče svoje obveze.

- **Preispitivanje i provedba ciljanih akademija EU-a za vještine.** Preispitat će se postojeće akademije, uključujući akademije za industriju s neto nultom stopom emisija, kako bi se procijenili čimbenici uspjeha. S obzirom na te analize osnovat će se određeni broj akademija, na temelju najuspješnijih modela, kako bi se osigurale vještine potrebne za zelenu i digitalnu tranziciju i plan za čistu industriju. Trebale bi se usredotočiti na strateške sektore, kao što su obrana, automobilska industrija, kružno gospodarstvo, energija vjetra, elektromagnetske mreže, prehrana i digitalna područja, na primjer umjetna inteligencija, kvantne tehnologije, virtualni svjetovi i poluvodiči. Komisija će u lipnju 2025. pokrenuti industrijsku i akademsku mrežu u okviru Akademije za vještine u području kibernetičke sigurnosti i promicati kibernetičke kampuse za vještine u tom području u različitim državama članicama i regijama. Zahvaljujući Europskom institutu za inovacije i tehnologiju (EIT) u suradnji s poduzećima, milijun će polaznika do 2028. steći vještine potrebne u strateškim sektorima, s posebnim naglaskom na ravnoteži spolova.
- Pilot-projekti, među ostalim u okviru programa Erasmus+, programa Digitalna Europa i EIT-a, za uspostavu **transnacionalnih partnerstava sveučilišta i poduzeća** za osposobljavanje za sektore s velikim manjkom vještina. Takva partnerstva mogla bi, na primjer, promicati namjenske zajedničke programe ili zajednički razvijati mikrokvalifikacije te podupirati poduzetništvo i mentorstvo za *start-up* i *scale-up* poduzeća. Strategijom EU-a za *start-up* i *scale-up* poduzeća utvrdit će se dodatne mjere kako bi im se pomoglo da zadrže i privuku talente koji su im potrebni za pokretanje i rast u EU-u.
- Proširiti **Europski savez za naukovanje** kako bi se do 2030. ispunilo 700 obveza, što bi uključivalo osobe izvan tržišta rada i naukovanja za odrasle radi usavršavanja i prekvalifikacije.

Glavni rezultati

Pilot-projekt jamstvo za vještine za radnike [2025.]

Uvođenje ciljanih akademija EU-a za vještine nakon preispitivanja postojećih [2026.]

Pilot-projekt transnacionalnih partnerstava sveučilišta i poduzeća za sektore s velikim manjkom vještina [2026.]

C. Cirkuliranje i raspodjela vještina kako bi se iskoristio puni potencijal jedinstvenog tržišta

Jedinstveno tržište pruža jedinstven okvir za „cirkuliranje” – slobodno kretanje osoba s njihovim znanjima i vještinama. EU je razvio zakonodavstvo o slobodnom kretanju reguliranih profesija te niz alata za transparentnost i tržište rada, kao što su Europski kvalifikacijski okvir (EQF), Europass, ESCO³⁸ i EURES³⁹. Osim toga, Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova razvijen je za poslijesrednjoškolsko obrazovanje u okviru bolonjskog procesa.

³⁸ Europske vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja.

³⁹ Europska mreža službi za zapošljavanje.

Međutim, prepreke i dalje otežavaju neometanu prenosivost i priznavanje vještina i kvalifikacija. Olakšavanjem vrednovanja vještina, priznavanja kvalifikacija i jačanjem transnacionalne suradnje Unija vještina poduprijet će uravnoteženu prekograničnu mobilnost i slobodan protok znanja i vještina. Time će se omogućiti bolje usklađivanje vještina radnika i poslova koje oni preuzimaju pri preseljenju unutar EU-a, smanjiti odljev mozgova i suzbiti tendencije smanjenja stanovništva u regijama kojima prijete demografski pad.

U suradnji s državama članicama na uspostavi europske diplome koju priznaju sve države članice, unija vještina ponudit će najkvalitetnije obrazovanje i osposobljavanje i objediniti resurse u okviru transnacionalne i transdisciplinarnе suradnje uz potporu programa Erasmus+.

Glavni rezultati na razini EU-a i na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

★ Olakšavanje prenosivosti vještina i kvalifikacija

- **Razviti inicijativu za prenosivost vještina** kako bi se otvorilo više prilika za radnike i poduzeća da u potpunosti iskoriste potencijal jedinstvenog tržišta. Prvo, treba ispitati potrebu za mogućim **zakonodavnim prijedlogom** za uklanjanje prepreka mobilnosti radnika, među ostalim u nereguliranim zanimanjima. To bi se moglo temeljiti na postojećim alatima za transparentnost čiji je cilj osigurati razumijevanje, usporedivost, povjerenje, priznavanje vještina i kvalifikacija u svim državama članicama. Taj bi prijedlog mogao promicati i zajedničke europske formate za interoperabilne digitalne vjerodajnice kako bi se omogućilo razumijevanje i priznavanje vještina i kvalifikacija. Drugo, na temelju izvješća o provedbi Direktive o stručnim kvalifikacijama Komisija će razmotriti mjere za daljnje olakšavanje, proširenje i modernizaciju postupaka priznavanja reguliranih profesija, posebno upotrebom digitalnih alata. Treće, uključivat će istraživanje o tome treba li predložiti zajednička pravila za jednostavnije postupke za priznavanje i vrednovanje kvalifikacija i vještina državljana trećih zemalja.
- **Razviti zajednički europski okvir za automatsko priznavanje obrazovnih kvalifikacija i razdoblja učenja u inozemstvu** u školama, strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i visokom obrazovanju. Istražiti mogućnost **pristupanja EU-a Konvenciji o priznavanju kvalifikacija visokog obrazovanja u europskom području** („Lisabonska konvencija o priznavanju”)⁴⁰. Time će se nastojati smanjiti nesigurnost mobilnih polaznika u pogledu priznavanja njihovih kvalifikacija i ishoda učenja i izbjeći dugotrajne i nepredvidive administrativne postupke. Ujedno se stvaraju jednaki uvjeti za sve polaznike, bez obzira na sektor obrazovanja i osposobljavanja te zemlju podrijetla.

★ Europske kvalifikacije usmjerene na budućnost

- **Olakšati razvoj inovativnih zajedničkih europskih studijskih programa**, među ostalim u **disciplinama za strateške sektore** i ključnim tehnološkim područjima, kao što su umjetna inteligencija, kvantna tehnologija, poluvodiči, sigurnost podataka ili kibernetička sigurnost, po mogućnosti putem **europske diplome/oznake**⁴¹ na temelju zajednički dogovorenih kriterija. Tom će se inicijativom promicati vještine usmjerene na budućnost i objediniti stručnost i znanje visokih učilišta u cijelom EU-u, povrh onoga što pojedina ustanova može ponuditi.

---

⁴⁰ [CETS 165 – Konvencija o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u europskoj regiji](#).

⁴¹ [Commission Communication on a Blueprint for a European degree](#) (Komunikacija Komisije o planu za europsku diplomu)

- **Olakšati mobilnost osoba koje pohađaju SOO ili rade u SOO-u** tako što će se započeti rad na razvoju moguće **europske diplome/oznake za strukovno obrazovanje i osposobljavanje**. Ta bi diploma bi mogla obuhvaćati srednje i više strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Države članice i pružatelji SOO-a, uz potporu programa Erasmus+, pokrenut će pilot-projekt za testiranje takve europske diplome/oznake za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u razdoblju 2025. – 2026.

★ **Intenzivnija transnacionalna suradnja kako bi se osigurale vještine i kompetencije usmjerene na budućnost**

- Istražiti razvoj odgovarajućeg **europskog pravnog statusa za saveze visokih učilišta i način ulaganja za saveze europskih sveučilišta** kako bi se osigurala održiva suradnja i financiranje, objedinili resursi i ojačala partnerstva s poduzećima i istraživačkim odjelima u okviru njihova inovacijskog ekosustava.
- Jačanje transnacionalne suradnje u okviru **centara strukovne izvrsnosti** i doprinos nacionalnim reformama SOO-a putem javno-privatnih partnerstava. Nastaviti podupirati osnivanje centara strukovne izvrsnosti u razdoblju 2026. – 2029. na temelju evaluacije.
- Pilot-projekt **savezi europskih škola 2026.** za povećanje mobilnosti učenika i nastavnika, prekogranične suradnje škola i školskih tijela te inovacija. Savezi će služiti kao testna platforma za inovativne metode poučavanja, kurikulume i okvire kompetencija, posebno za osnovne vještine. Savezi će podupirati škole sudionice da postanu obrazovne organizacije za djelotvorno poučavanje osnovnih vještina, među ostalim u suradnji s lokalnim vlastima.

★ **Poticanje mobilnosti za sve polaznike**

- Ojačati program **Erasmus+** kako bi postao uključiviji i pristupačniji svima, s posebnim naglaskom na učenicima s manje mogućnosti, među ostalim u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Širim informiranjem povećat će se prostor za razvoj vještina, čime će se odlučnije doprinijeti izgradnji otporne, konkurentne i kohezivne Europe.

Glavni rezultati

Inicijativa za prenosivost vještina [2026.]

Zajednički europski okvir za automatsko priznavanje studijskih kvalifikacija i razdoblja učenja u inozemstvu u školama, strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i visokom obrazovanju [2027.]

Pokretanje inovativnih zajedničkih europskih studijskih programa s europskom diplomom/oznakom [2026.]

Pravni status saveza europskih sveučilišta [2027.]

Pilot-projekt za europsku diplomu u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja [2025. – 2026.]

Pilot-projekt savezi europskih škola [2026.]

D. Privlačenje i zadržavanje radnika iz trećih zemalja kako bi se riješio problem manjka vještina i razvili vrhunski talenti u Europi

Očekuje se da će se do 2050. broj radno sposobnog stanovništva u Europi smanjivati za milijun odraslih svake godine. Potrebno je uložiti napore kako bi se što više radno sposobnih osoba potaknulo da sudjeluju na tržištu rada, uklonile preostale prepreke i doprlo do skupina s manje mogućnosti. Međutim, čak i tad demografsko smanjenje znači da stanovništvo EU-a neće biti dovoljno za rješavanje problema manjka radne snage i optimizaciju inovacijskog potencijala EU-a. Postupna integracija zemalja kandidatkinja u dijelove jedinstvenog tržišta ojačat će konkurentnost gospodarstva EU-a s obzirom na žestoku globalnu konkurenciju. Strateška potpora za obrazovanje i osposobljavanje u partnerskim zemljama u okviru strategije Global Gateway ima transformativni učinak i omogućuje povećanje održivosti, a istodobno doprinosi povećanju konkurentnosti europskih poduzeća, posebno u zemljama ulaganja.

Kao dopuna mjera za aktivaciju i usavršavanje radne snage, EU mora postati globalni magnet za talente kako bi ih privukao i zadržao. Kako bi zadržala i ojačala svoj položaj u obrazovanju, istraživanju i inovacijama, Europa mora postati privlačnija za vrhunske istraživače, pripadnike akademske zajednice i studente iz cijelog svijeta, kao i stručnjake u strateškim područjima, na primjer onima koji su povezani sa sljedećim valom pionirskih tehnologija. Sposobnost EU-a da se natječe na globalnoj razini ne ovisi samo o zadržavanju domaćih talenata, nego i o aktivnom privlačenju talenata izvan Europe. Nudeći obrazovnu i istraživačku infrastrukturu svjetske klase, konkurentne mogućnosti za razvoj karijere i poticajno regulatorno i financijsko okruženje, EU može postati prvi izbor za najdarovitije. Bespovratna sredstva za pionirska istraživanja Europskog istraživačkog vijeća mogu biti važna za sposobnost EU-a da privuče i zadrži talentirane istraživače iz cijelog svijeta pružanjem dugoročnog i fleksibilnog financiranja za pionirska istraživanja u Europi.

Ta će ambicija biti popraćena jednakom pozornošću kako bi se osigurao pristup i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, posebno u sektorima u kojima su radnici izloženi većem riziku od nepoštenih, nezdravih i nesigurnih radnih uvjeta. Pravilna provedba pravila o mobilnosti radne snage, među ostalim uz potporu Europskog nadzornog tijela za rad (ELA), vrlo je važna za izgradnju jedinstvenog tržišta koje dobro funkcionira, a to se odnosi na sve radnike, uključujući državljane trećih zemalja, posebno u kontekstu upućivanja radnika te u dugim i složenim lancima podugovaranja.

Državljanima trećih zemalja koji zakonito borave u EU-u trebalo bi pružiti potporu u njihovoj integraciji i omogućiti im da iskoriste svoj puni potencijal, uz dobre radne uvjete. Također bi trebalo ojačati suradnju s partnerskim zemljama u području međunarodne mobilnosti radne snage i razvoja vještina.

Unija vještina osigurat će da Europa postane predvodnik globalnog privlačenja talenata za inovacije i promiče raznolikost i uključivost, uzimajući u obzir potrebu za procjenom sigurnosnih posljedica za strateške sektore kao što su kibernetička sigurnost, zrakoplovna i svemirska industrija i obrana.

Glavni rezultati na razini EU-a i na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

★ Europski okvir za privlačenje talenata

- Nakon što ga suzakonodavci donesu, uspostava **baze talenata EU-a, koja će biti platforma na razini EU-a kojom se olakšava međunarodno zapošljavanje** tražitelja zaposlenja iz

trećih zemalja koji borave izvan EU-a i imaju vještine potrebne za rad u deficitarnim zanimanjima **na svim razinama vještina**.

- **Učiniti Europu privlačnom najboljim istraživačima iz cijelog svijeta** uz mjere koje će preduhitriti i zaustaviti odljev mozgova iz EU-a, a to se odnosi i na europske i na međunarodne istraživače:
  - **pružanje izvrsnih uvjeta rada i zapošljavanja znanstvenika i mogućnosti za razvoj karijere**, uz poseban naglasak na rješavanje nesigurnosti u ranim fazama istraživačke karijere putem aktivnosti Marie Skłodowska-Curie (MSCA) „**Odaberi Europu**”. Pilot-projekt bit će pokrenut 2025. Kandidati će moći povezati bespovratna sredstva MSCA-a s natječajima s perspektivom dugoročnih radnih mjesta na sveučilištima i u istraživačkim ustanovama nakon završetka projekta.
  - Podupiranje provedbe **novog okvira istraživačkih karijera**⁴² i Europske povelje za istraživače, što je posebno važno za zadržavanje istraživača u Europi i za privlačenje znanstvene dijaspe.
- **Učiniti europske sustave obrazovanja i osposobljavanja privlačnima posebno nadarenim studentima**.
  - Komisija predlaže novi cilj: **do 2030. godišnji broj osoba iz zemalja izvan EU-a koji dolaze studirati i steći diplomu na tercijarnoj razini u EU-u trebao bi iznositi najmanje 350 000**⁴³.
  - Provesti pilot-projekt **virtualni studijski sajmovi**, konkretno za STEM i druge strateške discipline, i organizirati promotivne aktivnosti uživo pod motom „**Studirati u Europi**” kako bi se studenti iz vodećih ustanova u trećim zemljama privukli da studiraju u Europi u ključnim disciplinama, uz poticaj stipendija iz programâ **Erasmus Mundus** i **Digitalna Europa** te u okviru **saveza europskih sveučilišta**.
- **Olakšati privlačenje i integraciju kvalificiranih državljana trećih zemalja**.
  - Komisija će do kraja godine predstaviti **viznu strategiju** koja će uključivati mjere za **potporu dolasku vrhunskih studenata, istraživača i osposobljenih radnika iz trećih zemalja**, primjerice boljom provedbom Direktive o studentima i istraživačima⁴⁴ i Direktive o plavoj karti EU-a. Potrebna je i snažnija potpora državama članicama i njihovim konzulatima kako bi se osiguralo pravodobno izdavanje viza za dugotrajni boravak i boravišnih dozvola. Pomoću financijskih sredstava EU-a unaprijedit će se koordinacija između tijela nadležnih za migracije i obrazovanje.
  - Glavni je čimbenik za privlačenje talenata stvaranje pravih uvjeta u Europi za njihovu integraciju i obiteljski život. Komisija će još ove godine preispitati **akcijski plan EU-a za**

---

⁴² Prijedlog preporuke Vijeća o programu politike europskog istraživačkog prostora za razdoblje 2025. – 2027.

⁴³ Cilj EU-a za 2030. odnosi se na broj osoba iz trećih zemalja koje dolaze na studij u EU u svrhu stjecanja diplome na tercijarnoj razini. Ta je brojka 2022. iznosila 248 827 (najnoviji dostupni podaci), što znači da je za postizanje cilja na razini EU-a za 2030. potrebno povećanje od oko 41 % do 2030. Prema linearnoj projekciji broj tih studenata 2030. iznosit će oko 328 000, što znači da je za postizanje cilja EU-a za 2030. potrebno povećanje od oko 7 % u odnosu na linearni trend.

⁴⁴ Direktiva (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata i obavljanja poslova *au pair* (preinaka).

integraciju i uključivanje i istražiti načine za bolju potporu mjerama integracije i spajanja obitelji, posebno za kvalificirane radnike i istraživače.

- „Programi ciljanog osposobljavanja za zapošljavanje” ključni su za zadovoljavanje potreba za radnom snagom u Europi i doprinos razvoju vještina u partnerskim zemljama. Takvi se programi razvijaju u okviru **partnerstava za traženje talenata** i trebalo bi ih dalje razvijati u okviru tzv. *Multipurpose Legal Gateway Offices* koji će se uspostaviti u suradnji sa zainteresiranim državama članicama kako bi se poslodavcima pružila dodatna potpora u pronalaženju vještina koje su im potrebne, posebno u sektorima od zajedničkog interesa, kao što su građevinarstvo, skrb, IKT, promet, biogospodarstvo, turizam, poljoprivreda ili kultura. Takvi bi se programi trebali temeljiti na javno-privatnom partnerstvu i trebali bi biti uzajamno korisni za EU i partnerske zemlje. Predstojeći novi pakt za Mediteran nudi posebne mogućnosti u tom pogledu.

Glavni rezultati

Pokretanje IT platforme baze talenata EU-a

Pilot-projekt aktivnosti Marie Skłodowska-Curie „MSCA – Odaberi Europu” [četvrto tromjesečje 2025.]

Nova vizna strategija [četvrto tromjesečje 2025.]

Pokretanje tzv. *Multipurpose Legal Gateway Offices* [2026.]

4. Ulaganje u obrazovanje i vještine – mobilizacija javnih i privatnih ulaganja

Ulaganje u obrazovanje i vještine nije trošak, nego investicija jer donosi višestruku korist. Ulaganje u dobro obrazovano stanovništvo i radnu snagu ljudima omogućuje pristup kvalitetnim radnim mjestima i njihovo zadržavanje. Riječ je i o ulaganju u konkurentnost i pripravnost EU-a, povećanom gospodarskom i uključivom rastu i otpornosti, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji te, u konačnici, jačanju europskog socijalnog modela i zaštiti europskih vrijednosti i demokracije.

U okviru aktualnog sedmogodišnjeg proračuna (2021. – 2027.) dodjeljuju se ulaganja u obrazovanje i vještine u okviru programa kao što su Europski socijalni fond plus (ESF+), iz kojeg se podupiru vještine s 42 milijarde EUR, Mehanizam za oporavak i otpornost (67,7 milijardi EUR za ulaganja u ljudski kapital i infrastrukturu), Europski fond za regionalni razvoj (8,7 milijardi EUR), Erasmus+ (26,1 milijarda EUR), Fond za pravednu tranziciju (2,3 milijarde EUR) i InvestEU (u prosjeku više od 1 milijarde EUR). Važno je da države članice iskoriste preispitivanje programa kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja kako bi povećale svoja ulaganja u obrazovanje i vještine i poduprle ambiciozne reforme za provedbu Unije vještina.

Budućim financijskim sredstvima EU-a i dalje će se podupirati ulaganja u obrazovanje i vještine na razini EU-a. Iskorištavanjem najboljih praksi, pilot-projekata i iskustava stečenih na razini EU-a, uz bolju koordinaciju s prioritetima europske politike, maksimalno ćemo povećati dodanu vrijednost ulaganja u sektore koji su važni za europsku konkurentnost.

Proračun EU-a samo je dio toga. S obzirom na razmjere zadaće koja je pred nama i očekivane koristi kao što su konkurentnost, blagostanje i otpornost, važno je uz fondove EU-a mobilizirati financiranje i inicijative iz javnog i privatnog sektora.

Opći javni rashodi na svim razinama obrazovanja 2022. iznosili su 4,7 % BDP-a (prosjeak EU-a). 0,1 % BDP-a potrošeno je na obrazovanje odraslih.

Države članice i privatni sektor trebaju više ulagati u obrazovanje, osposobljavanje, usavršavanje i prekvalifikaciju.

Glavni rezultati na razini privatnog sektora i EU-a i na nacionalnoj i regionalnoj razini

- U potpunosti iskoristiti mogućnosti u okviru programa **InvestEU** i pokrenuti novu zajedničku **platformu „Ulaganje EU-a u talente”** u suradnji s Grupom Europske investicijske banke, koja je otvorena svim međunarodnim financijskim institucijama i nacionalnim razvojnim bankama, uključujući kombiniranje sredstava EU-a i zajmova glavnih ulagatelja u cilju poticanja ulaganja na svim razinama obrazovanja u Europi, zajedno s povećanjem financiranja i učinka. U okviru platforme **koordinirati inicijative privatnog sektora i poticati ulaganja privatnog sektora** u osposobljavanje, usavršavanje i prekvalifikaciju u važnim industrijskim ekosustavima jačanjem pakta za vještine i akademija EU-a za vještine te uspostavom transnacionalnih partnerstava sveučilišta i poduzeća. Centri strukovne izvrsnosti i savezi europskih sveučilišta izvrsno su sredstvo za poticanje ulaganja privatnog sektora u razvoj vještina usmjerenih na budućnost.
- **Poticati države članice da iskoriste** novouvedenu **mogućnost za produljenje prilagodbe** u revidiranom okviru gospodarskog upravljanja kako bi se uključile reforme za poticanje rasta i ulaganja u reforme obrazovanja, osposobljavanja, usavršavanja i prekvalifikacije, kojima se doprinosi povećanju produktivnosti i sudjelovanja na tržištu rada.
- **Nastaviti i intenzivirati rad na socijalnim ulaganjima**, među ostalim s Centrom za socijalna ulaganja⁴⁵, promicanjem uzajamnog učenja i tehničke pomoći državama članicama u provedbi reformi i ulaganja u području socijalne politike, tržišta rada i vještina te poboljšanju kapaciteta za mjerenje njihova socijalnog i gospodarskog povrata u obliku produktivnosti i fiskalne održivosti.
- **Istraživati primjere najbolje prakse za daljnju potporu kvalitetnim radnim mjestima** i promicati prekvalifikaciju radne snage putem javne nabave.
- **Ocijeniti kvalitetu i relevantnost ulaganja u obrazovanje i osposobljavanje**, uz potporu laboratorija za učenje o ulaganju u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje⁴⁶.
- **Poticati države članice da na odgovarajući način iskoriste mogućnosti financiranja** za obrazovanje i osposobljavanje koje nudi ESF+.

5. Upravljanje

Za ostvarivanje ciljeva unije vještina bit će potrebne veće ambicije, kolektivna odgovornost, predviđanje, koordinirano upravljanje, ulaganja i djelotvorna provedba reformi na više razina. Stoga će se unija vještina temeljiti na otpornoj strukturi i upravljanju, čime će se ostvariti prioritet razvoja ljudskog kapitala, kao međusektorskog pokretača, za potporu prioritetima EU-a u pogledu konkurentnosti i pripravnosti. U tom će pogledu unija vještina biti usklađena s **novim upravljačkim mehanizmom** za konkurentnost, kako je navedeno u Kompasu konkurentnosti.

---

⁴⁵ Vidjeti zaključke Vijeća o ulozi politike tržišta rada, politike u području vještina i socijalne politike za otporna gospodarstva (11066/24) i dobrovoljna vodeća načela za države članice EU-a namijenjena evaluaciji gospodarskih učinaka reformi i ulaganja u vezi s politikom tržišta rada, politikom u području vještina i socijalnom politikom (10779/24)

⁴⁶ [Laboratorij za učenje o ulaganju u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje](#)

Omogućit će brzu i djelotvornu integraciju pitanja povezanih s vještinama, među ostalim u konkretne sektore koji su utvrđeni kao bitni za konkurentnost Europe.

Upravljanje unijom vještina, koje će se u potpunosti provesti što je prije moguće, temeljit će se na pouzdanoj, pravodobnoj i relevantnoj usklađenoj i koordiniranoj platformi za prikupljanje informacija o vještinama i obrazovanju, **europskom opservatoriju za informacije o vještinama**. U cilju pojednostavnjenja i konsolidacije informiranog i prilagodljivog postupka donošenja politika u tom području, unija vještina temeljit će se na bliskoj suradnji svih relevantnih dionika, posebno socijalnih partnera, privatnog sektora i ustanova za obrazovanje i osposobljavanje, putem **europskog odbora na visokoj razini za vještine**.

Budući da su ljudski kapital, obrazovanje i vještine neophodni za osiguravanje konkurentnosti Europe, Komisija u ciklus europskog semestra namjerava uvesti **novu preporuku za sve zemlje EU-a o obrazovanju i vještinama**. Preporuka bi se temeljila na doprinosu Opservatorija i Odbora na visokoj razini kako bi se države članice i svi relevantni akteri u području ljudskog kapitala, obrazovanja i vještina usmjerili na strateške i djelotvorne reforme i ulaganja, kako javna tako i privatna.

Glavni elementi upravljanja unijom vještina navedeni su u nastavku.

★ **Pružanje podataka potrebnih za dobro utemeljenu politiku: europski opservatorij za informacije o vještinama**

Pravodobne i točne informacije o vještinama važne su za osiguravanje utemeljenih mjera politike i djelotvornog financiranja. Pomoću novoosnovanog europskog opservatorija za informacije o vještinama, Komisija će pružati strateške podatke i predviđanja o vještinama (sadašnjim i budućim), o njihovoj upotrebi i potrebama u određenim sektorima i regijama, kao i o uspješnosti sustava obrazovanja i osposobljavanja. To pravodobno izvješćivanje omogućit će rano upozoravanje na nedostatak vještina u važnim ili strateškim sektorima EU-a.

Komisija⁴³ poduzima korake za poboljšanje informacija o vještinama i prikupljanja podataka u bliskoj suradnji s Eurostatom i relevantnim promatračkim skupinama i agencijama EU-a⁴⁷ (Eurofound, Europsko nadzorno tijelo za rad i Cedefop), koje prikupljaju mnoštvo podataka, uključujući godišnje izvješće o manjku i višku radne snage te internetski alat za analizu slobodnih radnih mjesta, čime se dobivaju informacije i predviđanje vještina u gotovo stvarnom vremenu. Drugi relevantni izvori podataka uključuju sektorske podatke o vještinama prikupljene u okviru pakta za vještine i saveza za provedbu plana za sektorsku suradnju u području vještina, europskog praćenja osoba s kvalifikacijom, Pregleda obrazovanja i osposobljavanja, Europskog opservatorija za sektor visokog obrazovanja, Opservatorija za karijere u području istraživanja i inovacija (ReICO), Zajedničkog europskog prostora za podatke o vještinama i mreže Eurydice.

Europski opservatorij za informacije o vještinama omogućit će centralizaciju svih tih detaljnih, usporedivih podataka u stvarnom vremenu u jedinstvenu kontaktnu točku, čime će se osigurati informacije potrebne Odboru na visokoj razini za vještine i doprinijeti radu europskog semestra.

★ **Poticanje promjena – Europski odbor na visokoj razini za vještine**

---

⁴⁷Trenutačno je u izgradnji skladište podataka utemeljeno na podatkovnom jezeru (*data lakehouse*) kako bi se spojili svi podaci o dobnim skupinama, a posao koordinira Eurofound. Još uvijek se nalazi u pilot-fazi, a rad je trenutačno usmjeren na spajanje podataka o vještinama.

Na temelju nalaza Europskog opservatorija za vještine i kako bi se podržao rad na političkoj razini, Komisija će osnovati *ad hoc* **Europski odbor na visokoj razini za vještine**. Odbor, kojim predsjeda Europska komisija, okupit će važne dionike, uključujući poslovne lidere, pružatelje obrazovanja i osposobljavanja i socijalne partnere, kako bi oblikovateljima politika EU-a pružio sveobuhvatno međusektorsko znanje i smjernice u području vještina. Time bi se osigurala koordinirana vizija i utvrdile odvažne mjere potrebne za jačanje našeg ljudskog kapitala, na temelju nalaza Europskog opservatorija za informacije o vještinama.

Odbor će doprinijeti radu Komisije na preporuci o ljudskom kapitalu za sve zemlje EU-a i preporukama za pojedine zemlje. Prema potrebi, uzet će u obzir preporuke Odbora za digitalno desetljeće o osnovnim digitalnim vještinama, kao i preporuke drugih relevantnih tijela. Okupljanjem glavnih relevantnih dionika Odbor olakšava brzo djelovanje na terenu, uz istodobno pojednostavnjenje i skraćivanje vremena rasprave i savjetovanja s različitim tijelima i institucijama na razini EU-a i na nacionalnoj razini. Odbor će imati dinamičnu i fleksibilnu strukturu, moći će brzo odgovoriti na promjenjivu situaciju u pogledu sektorskih vještina u EU-u i sazivati relevantne dionike, ovisno o različitim gorućim pitanjima o kojima će se raspravljati.

★ Ususret posebnoj preporuci o ljudskom kapitalu svim državama članicama EU-a: obrazovanje i vještine u europskom semestru

Vještine su glavni pokretači održive konkurentnosti. Unija vještina stoga će se temeljiti na mehanizmu za usmjeravanje konkurentnosti koji će obuhvaćati alat za njezinu koordinaciju i pojednostavnjeni europski semestar.

Uvođenjem okvira za socijalnu konvergenciju u europski semestar⁴⁸ 2024. povećana je pozornost posvećena socijalnim neravnotežama i rizicima za uzlaznu socijalnu konvergenciju. Dodatna prilagođena analiza i savjeti o politici ljudskog kapitala država članica mogu se dodati okviru za socijalnu konvergenciju kako bi se smisleno poboljšalo i ažuriralo praćenje i analiza rezultata u području zapošljavanja, socijalnih pitanja, obrazovanja i vještina. Komisija namjerava svim državama članicama uputiti jedinstvenu preporuku o ljudskom kapitalu svim državama članicama, koja se temelji na nalazima Europskog opservatorija za informacije o vještinama i analizi Europske komisije, uz potporu Europskog odbora na visokoj razini za vještine.

Preporuka namijenjena svim državama članicama EU-a trebala bi se posebno usredotočiti na pitanja strukture obrazovanja, osposobljavanja i vještina, te na njihov odnos s tržištem rada koje se brzo mijenja i utjecaj na konkurentnost. Cilj je doprinijeti programu ljudskog kapitala EU-a u cjelini, pružiti informacije za relevantne rasprave o politikama u Vijeću i doprinijeti Trostranom socijalnom samitu. Time bi se trebali dopuniti drugi dijelovi europskog semestra, posebno Zajedničko izvješće o zapošljavanju i smjernice za zapošljavanje. Isti će podaci biti uključeni u izvješća i preporuke za pojedine zemlje.

Na institucijskoj razini Komisija će raditi na intenzivnijoj suradnji i vezama kako bi se zajamčila usklađenost između različitih elemenata europskog semestra. Također će poticati intenzivniju suradnju među relevantnim sastavima Vijeća, posebno ministarstvima obrazovanja, zapošljavanja i gospodarstva, kako bi poradili na problemu vještina i ljudskog kapitala na razini EU-a i na nacionalnoj razini u okviru pristupa koji obuhvaća sve razine vlasti.

---

⁴⁸ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97

Na razini provedbe politike pojednostavnjena upravljačka struktura europskog prostora obrazovanja mogla bi se usko integrirati u upravljanje unijom vještina kako bi se nadovezala na djelotvornu suradnju različitih tijela kojom se žele ostvariti sustavne promjene potrebne za veći učinak. Otporne i prilagodljive upravljačke strukture ojačale bi potporu državama članicama u provedbi reformi utemeljenih na dokazima. U prvoj polovini 2025. Komisija će objaviti evaluacijsko izvješće europskog prostora obrazovanja, koje će Vijeću poslužiti kao temelj za preispitivanje.

6. Zaključak i daljnji koraci

U Kompasu konkurentnosti za EU naglašava se da su građani Europe temelj za njezinu konkurentnost i pripravnost za budućnost. Vještine su u tom kontekstu nužan uvjet. Unija vještina prijedlog je novog pristupa u kojem se kombiniraju politike obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja te usklađuje zajednička vizija konkurentnosti. U njoj su utvrđena četiri područja djelovanja za vještine kojima će se potaknuti inovacije, dekarbonizacija, pripravnost, demokracija i socijalna pravednost.

Unija vještina bit će temelj za rad Komisije tijekom cijelog mandata. Pred nama je ogromna zadaća i može se ispuniti samo ako svi akteri preuzmu kolektivnu odgovornost i učine više na svim razinama vlasti kako bi se riješili veliki problemi s ponudom i potražnjom vještina (među ostalim razvoj i priznavanje vještina, povezanost s radnim uvjetima, demografija, poslovna praksa), uključujući države članice, socijalne partnere, poslovnu zajednicu, sveučilišta i škole.

Kako je jasno utvrđeno u uniji vještina, jedini put naprijed je puni angažman, koji se temelji na snažnom mehanizmu provedbe i upravljanja ugrađenom u dosljedan i jednostavan mehanizam za usmjeravanje konkurentnosti radi donošenja odluka o ulaganjima i reformama na razini EU-a i nacionalnoj razini. Taj će mehanizam obuhvaćati alate za koordinaciju konkurentnosti i pojednostavnjenog semestra i primati potporu fondova EU-a i nacionalnih fondova, uz veću ulogu javno-privatnih partnerstava. Cijeli će se proces temeljiti na snažnom mehanizmu provedbe i upravljanju u okviru europskog semestra, uz potporu fondova EU-a i nacionalnih fondova te uz veću ulogu javno-privatnih partnerstava. Komisija poziva Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće i socijalne partnere da podrže uniju vještina i aktivno doprinesu provedbi inicijativa koje ona sadržava.